

**VILNIAUS MAIRONIO PROGIMNAZIJOS
DARBUOTOJO, DIRBANČIO ANT KOPĖČIŲ, SAUGOS IR SVEIKATOS
INSTRUKCIJA Nr. I-22**

I. BENDROJI DALIS

1. Dirbančiajam ant kopėčių (toliau – darbuotojui), pažeidusiam šios instrukcijos reikalavimus, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta drausminė, materialinė, administracinė ir baudžiamoji atsakomybė.

2. Darbai 1 m ar didesniame aukštyje nuo perdenginio arba žemės paviršiaus priskiriami darbams, atliekamiems aukštyje.

3. Dirbti aukštyje gali ne jaunesnis kaip 18 metų asmuo, nustatyta tvarka pasitikrinęs sveikatą, išklauses darbuotojų saugos ir sveikatos įvadinį bei darbo vietoje instruktavimus.

4. Draudžiama dirbti neblaiviam ar apsvaigusiam nuo narkotikų, toksinių medžiagų, nesveikuojant, rūkyti tik tam skirtose vietose.

5. Darbuotojas privalo:

5.1. savavališkai neišjungti, nekeisti ir nešalinti darbo priemonėse, įrenginiuose, pastatuose įrengtų darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos įtaisų, juos tinkamai naudoti ir apie gedimus pranešti, padalinio vadovui, darbdaviui;

5.2. tinkamai naudoti kolektyvinės ir asmeninės apsaugos priemones;

5.3. darbo priemones naudoti pagal jų dokumentuose (pasuose), šioje instrukcijoje nurodytus reikalavimus;

5.4. nedelsdamas pranešti darbdaviui, padalinio vadovui, įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos specialistui apie padėtį darbo vietose, patalpose, kuri, jo įsitikinimu, gali kelti pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai, taip pat apie darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų pažeidimus, kurių pats pašalinti negali arba neprivalo;

5.5. bendradarbiauti su įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos specialistu, padalinio vadovu, darbdaviu įgyvendinant darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus ir priemones;

5.6. pagal galimybes bei turimas žinias imtis priemonių traumų, ūmių apsinuodijimų, avarijų priežastims pašalinti, apie tai nedelsdamas pranešti padalinio vadovui ir darbdaviui;

5.7. darbuotojas, kuris dirba aukštyje arba kurio darbai susiję su pasikėlimu į aukštį, privalo periodiškai tikrintis sveikatą kartą per dvejus metus;

5.8. pranešti padalinio vadovui ir darbdaviui apie darbo metu gautas traumas, kitus su darbu susijusius sveikatos sutrikimus;

5.9. laikytis įstaigos vidaus darbo tvarkos taisyklių, darbe nevartoti alkoholinių gėrimų bei narkotinių medžiagų, rūkyti tik tam skirtose vietose;

5.10. laikytis asmens higienos reikalavimų, prižiūrėti, kad būtų švarūs darbo drabužiai ir apavas, rankas plauti tik tam skirtomis priemonėmis.

6. Darbuotojas turi teisę:

6.1. reikalauti, kad darbdavys sudarytų saugias ir sveikas darbo sąlygas, įrengtų kolektyvinės apsaugos priemones, aprūpintų asmeninės apsaugos priemonėmis;

6.2. sužinoti iš padalinio vadovo, darbdavio apie darbo aplinkoje esančius sveikatai pavojingus ir kenksmingus veiksnius;

6.3. susipažinti su sveikatos tikrinimų rezultatais. Jeigu su jais nesutinka, sveikatą pasitikrinti pakartotinai;

6.4. tartis su darbdaviu dėl darbo sąlygų gerinimo;

6.5. atsisakyti dirbti, kai kyla pavojus sveikatai ir gyvybei;

6.6. įstatymų nustatyta tvarka reikalauti, kad būtų atlyginta žala, padaryta sveikatai dėl nesaugių darbo sąlygų;

6.7. iškilus klausimams dėl saugos ir sveikatos, kreiptis į padalinio vadovą, darbdavį, įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos specialistą, Valstybinę darbo inspekciją ar kitą valstybės instituciją.

7. Darbuotojas privalo išmanyti priešgaisrinės saugos instrukcijos reikalavimus ir juos vykdyti. Žinoti, kur darbo vietoje laikomos gaisro gesinimo priemonės, mokėti jomis naudotis, vengti veiksmų ir nesudaryti sąlygų, galinčių sukelti gaisrą.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

8. Pavojingi ir kenksmingi veiksniai, galintys veikti darbuotoją:

8.1. pavojus kristi iš aukštai esančios darbo vietos;

8.2. netvarkinga darbo vieta, netvarkingos kopėčios – galimos traumos;

8.3. netvarkingi darbo įrankiai ir priemonės – susidarius tam tikroms aplinkybėms, galimos traumos;

8.4. nesinaudojimas asmeninėmis apsaugos priemonėmis – dėl to gali įvykti traumos;

8.5. nukritimas nuo kopėčių, jei jos pastatytos nesilaikant darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų – prie langų, durų, kurias atveriant kopėčios gali būti nustumtos;

8.6. nepalankios meteorologinės sąlygos dirbant lauke – gali pakenkti organizmui.

9. Darbuotojui išduodamos asmeninės apsauginės priemonės pagal darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsauginėmis priemonėmis nuostatų reikalavimus.

III. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

10. Apsirengti darbo drabužius, tvarkingai juos susisagstyti, kad nesiplaikstytų skvernai.

11. Pasiimti į darbo vietą asmenines apsaugos priemones. Patikrinti, ar jos tvarkingos. Apsauginiai šalmai, diržai turi būti išbandyti. Ant jų neturi būti įtrūkimų ar deformacijų.

12. Apžiūrėti darbo vietą, pašalinti iš jos nereikalingus daiktus.

13. Patikrinti, ar tvarkingi gauto darbo įrankiai, juos tvarkingai išdėstyti darbo vietoje.

14. Prieš pradėdant dirbti ant kopėčių, reikia įsitikinti, ar jos tvirtos, ar nepaslys, ar atsitiktinai nepajudės iš vietos.

15. Apžiūrint kopėčias, atkreipti dėmesį į medienos būklę. Medinių kopėčių briaunose ir pakopose leistini tik išilginiai ne ilgesni kaip 100 mm ir ne gilesni kaip 5 mm įskilimai. Jeigu yra skersinių įlūžimų, kopėčiomis naudotis draudžiama.

16. Apžiūrėti apatinius kopėčių galus. Susidėvėjusius guminius antgalius pakeisti naujais, o atšipusias smeiges išgalšti.

17. Pastebėjus kokius nors trūkumus, darbo nepradėti tol, kol jie nebus pašalinti.

IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

18. Dirbti galima tik ant išbandytų kopėčių.

19. Kopėčios turi būti bandomos statiniu 150 kg krūviu. Bandant kroviny s uždedamas 2 minutėms ant pakopų kopėčių viduryje. Kopėčios turi būti pastatytos 75° kampu.

20. Ant išbandytų kopėčių vienos briaunos užrašomas inventorinis numeris ir kita bandymo data.

22. Jeigu kopėčios statomos ant grunto, jų apatiniai galai turi turėti aštirus plieninius antgalius, o jei statomos ant grindų, asfalto, turi turėti guminius antgalius.

23. Atliekantis darbus ant kopėčių privalo turėti darbinį krepšį rankiniams įrankiams, varžtams, veržlėms, elektrodams ir kt. nešioti.

24. Daiktus, reikalingus ant kopėčių dirbančiam žmogui, reikia ne mėtyti, o kelti į viršų, pririštus prie virvės vidurio. Kad keliami daiktai nesiūbuotų, antrąjį virvės galą turi laikyti apačioje stovintis darbuotojas.

25. Atliekant darbus lauke, lijdros, tiršto rūko, perkūnijos metu, pučiant 6 balų ir stipresniam vėjui, lyjant ar sningant, dirbti ant kopėčių draudžiama.

26. Nedirbti, jei darbo vieta nepakankamai apšviesta.

27. Žiemos metu darbo vietoje, perėjimuose nuvalyti sniegą, ledą, pabarstyti smėliu.

28. Kopėčių ilgis (aukštis) turi būti toks, kad darbininkas galėtų dirbti stovėdamas ant pakopos, esančios ne aukščiau kaip 1 m nuo viršutinio kopėčių galo.

29. Pastatytas kopėčias reikia viršuje dviuose vietose pririšti prie nejudamos konstrukcijos.

30. Jeigu negalima patikimai pritvirtinti kopėčių viršaus, taip pat dirbant toje vietoje, kur dažnai vaikšto žmonės, reikia, kad kopėčias prilaikytų kitas darbuotojas.

31. Jeigu kopėčias reikia remti į duris, duris būtina užrakinti. Jeigu to padaryti negalima, kopėčias turi prilaikyti kitas darbuotojas.

32. Ilgas kopėčias, kurios po lipančio ar dirbančio kojomis linksta, siūbuoja, reikia per vidurį sutvirtinti kitomis trumpesnėmis kopėčiomis arba lenta. Pernešamos kopėčios neturi būti ilgesnės kaip 5 m.

33. Aukštesnės kaip 1,3 m kopėčių aikštelės turi turėti aptvėrimus.

34. Draudžiama:

34.1. dirbti ant kopėčių arti veikiančių mašinų, transporterių, velenų, skriemulių ir t. t., taip pat virš jų ir po jais;

34.2. užlipus ir stovint ant kopėčių, dirbti smūginiais arba mechaniniais įrankiais, įtempti laidus ir kabelius, laikyti viršuje sunkias detales ir pan;

34.3. prižiūrint ryšių linijas, šachtas, kitas didesnio pavojingumo patalpas, naudotis metalinėmis kopėčiomis (lipinėmis).

35. Perstumiamos kopėčios su ratukais turi turėti ratukų blokavimo (stabdymo) mechanizmą.

36. Išskečiamos kopėčios turi turėti blokavimo įrenginį, neleidžiantį joms išsiskėsti.

37. Atliekant darbus ant paaukštinių arba kopėčių, neapkrauti jų svoriu, didesniu už jų keliamąją galią.

38. Nesilankstyti ant kopėčių, nes galima nukristi.

V. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

39. Lūžus arba darbo metu neleistinai įtrūkus kuriai nors kopėčių konstrukcijos daliai, darbus reikia nedelsiant nutraukti, apie tai pranešti darbo vadovui.

40. Pablogėjus sveikatai, dirbant lauke, pablogėjus meteorologinėms sąlygoms, dėl ko gali įvykti avarija ar nelaimingas atsitikimas arba kilti kitokių pavojų darbuotojų sveikatai, reikia nutraukti darbą, išeiti iš pavojingos zonos ir nedelsiant apie tai pranešti tiesioginiam darbų vadovui.

41. Įvykus avarijai, pirmiausia imtis žmonių gelbėjimo priemonių. Esant pavojui pasitraukti iš pavojingos zonos ir pašalinti kitus ten dirbančius. Informuoti darbo vadovą. Iki tyrimo pradžios išsaugoti įvykio vietą tokią, kokia ji buvo avarijos metu, jei tai nekeltų pavojaus žmonių gyvybei.

42. Kilus gaisrui nedelsiant išjungti elektros prietaisus iš elektros tinklo, iškviešti ugniagesius pagalbos telefonu 112.

VI. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBA

43. Surinkti gamybines atliekas, nuvalyti ir sutvarkyti darbo vieta.
 44. Sudėti įrankius, visus medžiagų likučius.
 45. Naudotas saugos priemones sutvarkyti ir padėti į joms skirtą vietą.
 47. Apie pastebėtus įvairius trūkumus ar gedimus pranešti darbo vadovui.
-